

SCHOOLBESTUREN AAN ZET - SAMENWERKINGSPLAN

VERANTWOORDING & COLLECTIEVE VERANTWOORDELIJKHEID PASSEND ONDERWIJS

BESTUUR: MosaLira ,

NAMENS BESTUUR: Joan van Zomeren , College van Bestuur (naam ,functie)

SCHOOLJAAR: 2020-2021

SCHOLEN IN SWV: ☐ PO3104 (Westelijke Mijnstreek) ☒ PO3105 (Maastricht-Heuvelland) ☐ PO3106 (Parkstad)

Context

Het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband geeft de wijze aan waarop organisatie en financiering van passend onderwijs vorm krijgen, compact weergeven in “Verknootte Governance” ([www.passendonderwijszuid.nl / downloads](http://www.passendonderwijszuid.nl/download))

Richting: doelen en beoogde resultaten
Ruimte: strategie en proceseigenaar
Resultaat: outputindicatoren collectief
Rekening: verantwoording en verantwoordelijkheid

De inhoud van het ondersteuningsplan is leidend voor het samenwerkingsverband en de bij het samenwerkingsverband aangesloten besturen en scholen. Het ondersteuningsplan is in nauwe samenwerking tussen de samenwerkingsverbanden Westelijke Mijnstreek, Maastricht – Heuvelland en Parkstad tot stand gekomen omdat door de deelnemende schoolbesturen de meerwaarde onderschrijven om voor de regio Zuid-Limburg samenwerking en verbinding met elkaar te zoeken en de verdieping – in het belang van ouders en leerlingen – te vinden. Dit heeft geresulteerd in een intensieve en op elkaar afgestemde samenwerking in deze relatief kleine regio.

Het samenwerkingsverband heeft een grote mate van beleidsvrijheid om - binnen de wettelijke context - het onderwijs aan leerlingen met een ondersteuningsbehoefte in te richten. Het ondersteuningsplan ([www.passendonderwijszuid.nl / downloads](http://www.passendonderwijszuid.nl/download)) beschrijft de wijze waarop een passend onderwijsaanbod, een snelle schakeling tussen voorzieningen, weinig bureaucratie (deregulering) en een transparante verdeling van middelen vorm krijgt.

De participerende besturen in het samenwerkingsverband kiezen voor optimale inhoudelijke - en de daarmee samenhangende financiële - autonomie. In de missie en visie wordt dit verder uitgewerkt. Deze principiële keuze is onderlegger voor de inhoud van het ondersteuningsplan en de vormgeving van het samenwerkingsverband; inherent aan deze richtinggevende keuze is het scholenmodel de financieringssysteem.

Missie

Schoolbesturen voor primair onderwijs en speciaal onderwijs hebben de opdracht om voor alle leerlingen passend onderwijs te organiseren en hebben daartoe de volgende missie geformuleerd:

“zo inclusief mogelijk: vindplaats als werkplaats & samen duiden-samen doen-samen door”

Elk kind heeft recht op passend onderwijs, ongeacht niveau van leren en ontwikkeling. Schoolbesturen en scholen geven vorm aan passend onderwijs in het ondersteuningscontinuüm: hoogwaardige basisondersteuning en extra ondersteuning. Uitvoering vindt plaats zo inclusief en thuisnabij mogelijk in samenwerking tussen onderwijs en gemeenten door de totale ondersteuning voor de jeugd in samenhang aan te pakken en te organiseren binnen de beschikbare middelen. Hiertoe werken schoolbesturen samen in het samenwerkingsverband.

Het samenwerkingsverband is faciliterend bij het vormgeven van deze collectieve verantwoordelijkheid.

Doelstellingen

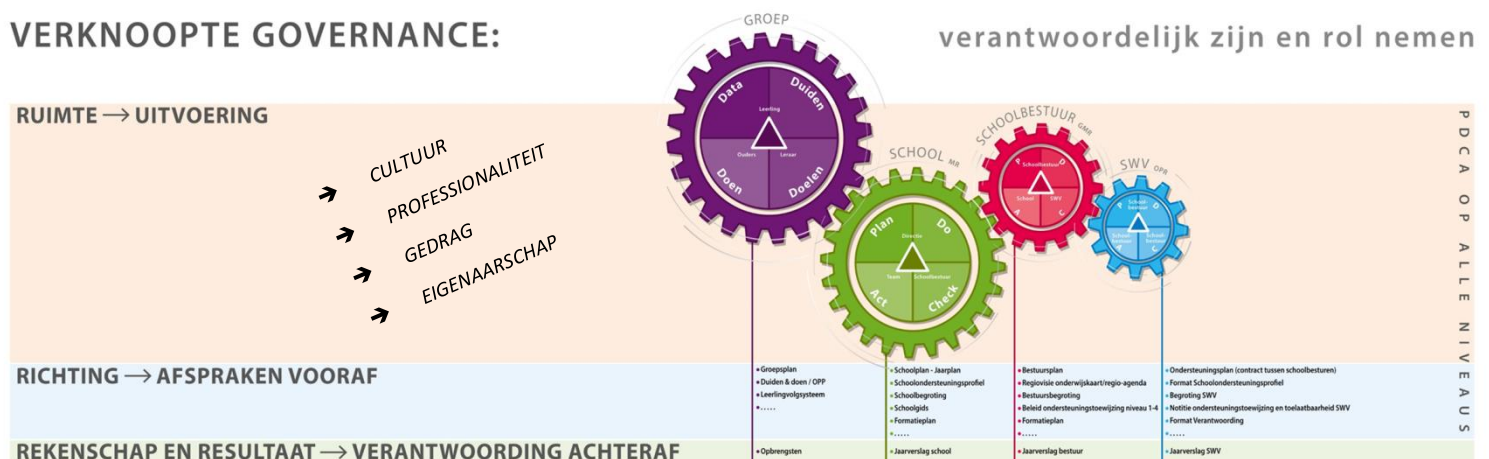
Er zijn vijf collectieve doelstellingen geformuleerd:

1. Een dekkend aanbod: alle kinderen een passende plek
2. Basisondersteuning: ondersteuningsniveau 1 t/m 4 van hoog niveau
3. Adequate toegang tot extra ondersteuning
4. Extra ondersteuning: ondersteuningsniveau 5 van hoog niveau
5. Ononderbroken leer- en ontwikkelingsproces

Samenhang

De samenwerking van schoolbesturen en scholen in het collectief van het samenwerkingsverband is op een heldere wijze uitgelijnd in het ondersteuningsplan; werkwijze, afspraken en tools “raderen” in elkaar.

VERKNOOPTE GOVERNANCE:

Focus van handelen

1. De basis op orde -
Inbegrepen Individuele onderwijs-zorgarrangementen indien nodig -maatwerk op school in verbinding naar maatwerk thuis
2. Doelgroeparrangementen (DGA) Onderwijs-Jeugdhulp-Zorg scholen niveau 5 -
collectieve aanpak op school in verbinding naar maatwerk thuis
3. Knooppunt -
verbindende schakel & doorgaande lijnen binnen en tussen onderwijs en zorg.

Noodzakelijke procesvoorwaarden

binnen en tussen schoolbesturen voor implementatie & borging collectieve afspraken:

- Integrale aanpak tussen onderwijs en gemeenten - totale ondersteuning voor de jeugd in samenhang organiseren
- Doen wat is afgesproken
- In alle lagen: schoolbestuur, school, lb-er, leerkracht
- Volgens een gedegen pdca-cyclus: (door)ontwikkeling, uitvoering, evaluatie, verankering
- Elkaar binnen het collectief toetsen en aanspreken op het nakomen en naleven van de gemaakte afspraken

Verantwoording

De verantwoording is een logisch sluitstuk om inzicht en overzicht te krijgen op enerzijds de resultaten en anderzijds de stand van de ontwikkeling op de afgesproken focus van handelen op het niveau van bestuur, samenwerkingsverband en Zuid-Limburg. De jaarlijkse verantwoording geeft sturingsinformatie om beleid en aanpak door te zetten, bij te sturen en/of waar nodig te intensiveren.

Het samenwerkingsverband beschikt over een uitgebreide set aan informatie, zoals bijvoorbeeld de tweejaarlijkse opname ontwikkeling ankerpunten basisondersteuning (SOP), verwijzingspercentages, aantal leerlingen teruggeplaatst vanuit gespecialiseerde onderwijsvoorzieningen (herbeoordeling), informatie uit TLV-aanvragen m.b.t. de gerealiseerde ondersteuning in niveau 1 t/m 4, etc. Binnenkort wordt een dashboard ten behoeve van schoolbesturen operationeel waarmee deze informatie te ontsluiten is.

De beschikbare informatie is de onderlegger op basis waarvan schoolbesturen concreet en gericht kunnen reflecteren op het eigen aandeel in de gerealiseerde kwalitatieve en kwantitatieve resultaten en het eigen aandeel in het collectieve proces. Schoolbesturen leggen op deze wijze verantwoording af aan elkaar over de inzet van middelen in het kader van passend onderwijs.

Resultaatverantwoording gekoppeld aan procesverantwoording als opmaat naar objectiveerbare collectieve indicatoren.

EEN VERBAND VAN SAMENWERKENDE SCHOOLBESTUREN

REKENSCHAP - EIGEN AANDEEL SCHOOLBESTUUR IN HET COLLECTIEF RESULTAAT

VOOR ALLE SCHOLEN IN NIVEAU 1 T/M 5

ONTWIKKELING ANKERPUNTEN ONDERSTEUNING

Reflectie op Rapportage 2-jaarlijkse meting schoolondersteuningsprofielen, afgezet tegen de informatie van het SWV in de vigerende documenten Jaarverslag & Evaluatie en Kengetallen TLV.

Ankerpunt 1 - Kwaliteitsstandaard

Ankerpunt 2 - Planmatig en Handelingsgericht werken

Ankerpunt 3 - Specifieke ondersteuning

Ankerpunt 4 - Ondersteuningsstructuur

THUISZITTERS

ONONDERBROKEN LEER-EN ONTWIKKELINGSPROCES

Instroom in PO met 4 jaar, tenzij - Doorstroom van PO naar VO op gemiddeld 12 jaar, tenzij - Schooladvies PO houdt stand in 3e jaar VO - Geen onnodige vertraging in PO-loopbaan - Soepele (ver)plaatsingsprocessen

AANVULLEND & SPECIEFIEK VOOR NIVEAU 1 T/M 4 - BASISONDERWIJS

VERWIJZINGEN NAAR SO/SBO

Reflectie op de informatie van het SWV in de vigerende documenten Jaarverslag & Evaluatie en Kengetallen TLV.

LEERLINGEN TERUGGEPLAATST VANUIT GESPECIALISEERDE ONDERWIJSVOORZIENINGEN

AANVULLEND & SPECIEFIEK VOOR NIVEAU 5 - SBO EN SO

EXTERNE FUNCTIE

Verbinding met en aansluiting bij het zorgcontinuüm en versterking van de basisondersteuning door inzet van outreachende maatwerkers ter verbreding en verdieping van de ondersteuningsmogelijkheden in de basisondersteuning

SCHAKELFUNCTIE => LEERLINGEN TERUGGEPLAATST NAAR REGULIERE BASISCHOLEN

Tussen basis- en extra ondersteuning, met als focus toeleiding naar lichtere vormen van ondersteuning en collectieve doelgroeparrangementen voor normalisering en regulering van instroom vanuit zorg naar onderwijs (bv MKD/KDC/residentieel)

AANWENDING MIDDELEN SWV

De lumpsum van SO en SBO moet volledig worden ingezet t.b.v. extra ondersteuning SWV. Financiële verantwoording integraal in Jaarrekening besturen.

vanuit SWV: ☐ PO3104 (WM) ☒ PO3105 (MH) ☐ PO3106 (PS)

Ontvangen bedrag Terugploegregeling* (basisbedrag en uitkering reserve) € € €

Ontvangen bedrag Doelgroepfinanciering* (enkel s(b)o, indien van toepassing) € € €

*Zie bekostigingsbeschikking(en) SWV 2019-2020

Aanwending:

1. € tbv etc.

AANWENDING EIGEN MIDDELEN LUMP SUM BASISONDERWIJS

1. € tbv etc.

Een netwerk kenmerkt zich door indirecte aansturing. Vanuit het SWV kan op een aantal processen niet de klassieke p-d-c-a-cyclus toegepast worden, maar is er feitelijk sprake van make-them-plan-do-check-act.

De opdrachten in het collectief proces zijn inzichtelijk gemaakt ter sturing en verantwoording door schoolbesturen. Naast de verantwoording over resultaten en inzet van de ontvangen middelen, zijn langs de hoofdlijnen procesindicatoren benoemd. Daarmee is/blijft duidelijk aan welke knoppen het bestuur kan draaien c.q. op welke processen het bestuur moet sturen. De aanname is dat alle besturen met de ontwikkeling bezig zijn en de raderen in gang zetten en houden in de interne processen. Het is een gezamenlijke zoektocht naar een goede werkvorm voor de collectieve evaluatie op procesniveau. Een volgende stap wordt gezet door in de opname van het SOP in 2022 procesindicatoren mee te nemen in de zelfevaluatie door alle scholen, waarmee vergelijkbare data beschikbaar komen als basis voor 'de zone van naaste ontwikkeling'.

HET SCHOOLBESTUUR STUURT OP: *per hoofdonderdeel -beknopt en bondig- de stand van ontwikkeling, gebaseerd op en gelieerd aan de onderliggende procesindicatoren.*

ALGEMEEN

Hoe is de sturing belegd en geborgd in de interne processen?

Er wordt bij MosaLira gewerkt met een koersplan, dat planmatig en stelselmatig met alle belanghebbenden wordt geëvalueerd en bijgesteld. Dat proces vindt plaats volgens het Rijnlands organiseren.

NB. In deze beschrijvingen vinden we het belangrijk om niet alleen onze successen of goede voorbeelden te beschrijven maar ook op te nemen waar we zelf nog ontwikkeling willen maken. Ons Koersplan is in het najaar van 2021 geëvalueerd, twee jaar na de start. Dat heeft weer veel frisse informatie opgeleverd. De onderdelen die wij hebben uitgelicht in deze verantwoording hebben we gekozen omdat we er volop mee aan de slag zijn.

Eén van de onderstaande indicatoren uitgewerkt als voorbeeld: Nummer: 1

Eén van de speerpunten van MosaLira is het werken naar meer inclusie, dit is een onderdeel van het koersplan van MosaLira. We hebben in het voorjaar van in schooljaar 2020|2021 een externe projectleider, Mirtel Gommans aangesteld. Zij heeft in eerste instantie alle initiatieven en ontwikkelingen bij MosaLira rond inclusie geïnventariseerd en geduid. Op basis van deze bevindingen en ook de actuele ontwikkelingen rond de instroom in het S(B)O is er een projectplan opgesteld. Daarbij wordt er enerzijds plan- en doelmatig gewerkt en ook organisch en wendbaar. Er is een brede werkgroep samengesteld van directeuren, stafmedewerkers en medewerkers vanuit het huidige dienstencentrum. Primaire opdracht voor 2021|2022 is het definiëren van het 'wat' rond inclusie en het creëren van draagvlak binnen MosaLira en met andere samenwerkingspartners zoals ouders, collega-schoolbesturen, gemeente, kindpartners en de jeugdhulpverlening. Daarbij gaan we ervanuit dat "de onderwijsprofessional het verschil maakt" en dat in samenwerking met andere professionals in en rond de school of kindcentrum. Werken aan meer inclusie valt of staat met de mindset en het vakmanschap van het team van professionals. Ook daarin hebben we onze collectieve ambitie scherp te houden.

Uit de analyse van de schoolondersteuningsprofielen (SOP) is gebleken dat dit instrument onvoldoende data en houvast biedt bij de transitie naar meer inclusie. Het totaaloverzicht van de SOP's bij MosaLira biedt een schijnbaar objectieve weergave, dat geldt ook rond het beeld van de 'vergroening' van de SOP's. Echter, inzoomend op onze afzonderlijke SOP's, constateren we het volgende.

- Het SOP geeft een inzicht in het eigen beeld en een aantal ontwikkelingen binnen de scholen, is eerder een kennismaking dan een bestandsopname en slechts beperkt leesbaar en toegankelijk voor (aankomende) ouders/verzorgers.
- De SOP's bevatten fouten door gebruik van verkeerde of ontbrekende cijfers en percentages, misinterpretaties van de verschillende items, ondanks (herhaalde) instructies en feedback, het blijkt niet zo eenvoudig dit goed in te vullen.
- In deze zelfevaluatie wordt bijvoorbeeld gebruik gemaakt van (soms sterk) verouderde inspectie-indicatoren en uitgangspunten vanuit handelingsgericht werken (HGW), dat door de vraagstelling stuurt op het 'hoe' van de inrichting van het onderwijs.
- Weinig echt onderscheidend vermogen tussen de SOP's van de verschillende scholen.
- Diverse invulling en interpretatie van ankerpunten en overige begrippen in het SOP.
- Onvoldoende samenhang tussen de verschillende onderdelen binnen het SOP en andere sturingsinstrumenten/mechanismen zoals: het Koers- en schoolplan, het systeem van kwaliteitszorg, de inzet en professionalisering van medewerkers en de begroting. Dit is een klus op zich.
- Het SOP zet scholen niet aan tot het planmatig werken aan meer inclusie.
- Het SOP wordt door scholen beschouwd als 'een moetje'.

Zoals besproken binnen het SWV gaat MosaLira daarom in 2021|2022 samen met stichting komLeren het SOP in de praktijk verder doorlichten en wij komen met een gericht advies om de huidige opzet te herzien.

1	Ondersteuningsplan SWV is vertaald in het (strategisch) bestuursplan
2	Regiovisie is vertaald in het (strategisch) bestuursplan
3	Regiovisie krijgt uitvoering -afspraken met gemeenten over: basis op orde, spreiding voorzieningen, vervoer, huisvesting

4	Schoolondersteuningsprofielen van de eigen scholen worden gevalideerd
5	Transparante procedure ondersteuningstoewijzing op bestuursniveau
6	Organisatie is toegerust op "pdca" in alle lagen
7	Schoolbesturen zoeken onderlinge uitwisseling en afstemming op

DE BASIS OP ORDE - betreft alle scholen

Hoe is de sturing belegd en geborgd in de interne processen?

Er wordt bij MosaLira gewerkt met een koersplan, dat planmatig en stelselmatig met alle belanghebbenden wordt geëvalueerd en bijgesteld. Dat proces vindt plaats volgens het Rijnlands organiseren.

Eén van de onderstaande indicatoren uitgewerkt als voorbeeld: Nummer: 14

Naast inclusie stond de doorontwikkeling van het Dienstencentrum naar een expertisenetwerk in 2020|2021 op de agenda. MosaLira beoogt hiermee de transitie naar van leerling- meer context- en systeembegeleiding te realiseren. Daarbij is de afbouw in omvang van het Dienstencentrum in gang gezet. In 2020|2021 is het Dienstencentrum ruim 6 FTE afgenomen. Verder is er gestart met werksessies met verschillende groepen medewerkers van en rond het Dienstencentrum. Hierbij bepalen we samen de verdere inhoud en uitwerking.

In 2021|2022 staan de volgende zaken op de rol:

- bredere inzet van de deskundigheid van alle medewerkers van MosaLira, bijvoorbeeld door gebruik te maken van het platform PIEX.
- herdefiniering en herpositionering van de consultants en ambulante begeleiders, o.a. door het uitwerken van de meester-gezel-relatie. Daarbij vindt in samenwerking kennis- en kundeoverdracht plaats en wordt het vakmanschap van zowel de meester als de gezel vergroot. De begeleiding door de AB'ers op het versterken van de context en het systeem wordt voortgezet ('de basis op orde').
- verdere professionalisering van de leernetwerken, en dat van de intern begeleiders in het bijzonder.
- NT2- ondersteuning wordt niet langer door ambulante begeleiders geboden maar structureel in taalklassen en met een nazorgtraject en professionaliseringsmogelijkheden voor alle scholen, dit in samenwerking met de andere schoolbesturen binnen Maastricht (en Heuvelland).

8	Elke school heeft de "foto" gemaakt van wat er nodig is aan preventieve inzet Jeugdhulp
9	Alle Scholen zijn/Het Bestuur is in overleg met de gemeente hierover
10	Preventieve inzet vanuit de gemeente is gerealiseerd in alle scholen
11	Het hele schoolteam is betrokken bij het opstellen van het Schoolondersteuningsprofiel
12	(Strategisch) Bestuursplan is vertaald in alle schoolplannen
13	Schoolondersteuningsprofielen zijn in alle scholen vertaald in de schoolplannen
14	Alle scholen sturen actief op (door)ontwikkelen /borgen ankerpunten ondersteuning
15	(De inhoud van) Duiden&Doen is basis voor handelen vanaf niveau 3 in alle scholen
16	Alle onderdelen van Duiden&Doen zijn beschikbaar voor een aanvraag TLV/start OPP in niveau 5
17	Duiden & Doen is voorzien van een effectieve en gebruiksvriendelijke digitale tool
18	Alle scholen voeren afspraken Toewijzing en Toelaatbaarheid van het SWV uit
19	Alle scholen sturen op ononderbroken ontwikkelingslijnen en leeftijdsadequate doorstroom
20	Alle scholen hebben afstemming met voorschoolse voorzieningen
21	Plaatsingen vanuit voorschool in PO verlopen via het knooppunt i.g.v. aanvullende ondersteuning
22	Alle (ver)plaatsingen in het PO verlopen via het knooppunt
23	(Ver)plaatsingen naar het VO verlopen via het knooppunt i.g.v. aanvullende ondersteuning
24	Het SOP is leidend bij plaatsing
25	Bij alle (ver)plaatsingen hanteren de scholen de (afspraken) zorgplicht
26	De samenwerking met ouders (in het knooppunt) is naar tevredenheid
27	Dit thema heeft een plek in de eigen oudertevredenheidsonderzoeken

DOELGROEPARRANGEMENTEN - betreft sbo/so

Hoe is de sturing belegd en geborgd in de interne processen?

Er wordt bij MosaLira gewerkt met een koersplan, dat planmatig en stelselmatig met alle belanghebbenden wordt geëvalueerd en bijgesteld. Dat proces vindt plaats volgens het Rijnlands organiseren.

Eén van de onderstaande indicatoren uitgewerkt als voorbeeld: **Nummer: 31**

Zie boven, hiermee is in 2020|2021 een start gemaakt.

28	Alle scholen niveau 5 definiëren in het SOP hun doelgroep: onderwijs en zorg
29	Alle scholen niveau 5 implementeren DGA Onderwijs-Jeugdhulp m.b.v. tools SWV
30	OPP met alle onderdelen van Duiden&Doen is onderlegger voor herbeoordeling
31	Externe functie niveau 5 is operationeel (outreachinge maatwerkexpertise)
32	Schakelfunctie niveau 5 / NT2 is operationeel - lichtere vormen van zorg & inclusie
33	Flexibele vormen onderwijsondersteuning i.g.v. veel zorg/behandeling en heel weinig onderwijs
34	Dit thema heeft een plek in de eigen oudertevredenheidsonderzoeken

KNOOPPUNT - betreft alle scholen

Hoe is de sturing belegd en geborgd in de interne processen?

Er wordt bij MosaLira gewerkt met een koersplan, dat planmatig en stelselmatig met alle belanghebbenden wordt geëvalueerd en bijgesteld. Dat proces vindt plaats volgens het Rijnlands organiseren.

Eén van de onderstaande indicatoren uitgewerkt als voorbeeld: **Nummer: 35**

Alle scholen van MosaLira zijn bekend en gewend aan het werken in en rond knooppunten. In veel gevallen zijn deze overleggen zinvol en doelmatig. De efficiëntie en de tijdsinvestering laten echter te wensen over. Zo blijkt de scheidslijn tussen onderwijs en zorg vaak onduidelijk. Dit zorgt voor verwarring over taken en verantwoordelijkheden. Ook het maken van afspraken kost teveel tijd van de intern begeleiders en gedragswetenschappers (SO). Zij komen in veel gevallen daardoor onvoldoende toe aan hun primaire taken. Verder is er sprake van vele personele wisselingen aan de kant van de gemeente en jeugdhulpverlening. Dit belemmert de slagkracht en het tempo door gebrek aan continuïteit. De werkwijze volgens de notitie 'Het knooppunt in de praktijk' vraagt een zeer grote tijdsinvestering van de intern begeleiders van MosaLira. Dit is wat MosaLira betreft een onderwerp voor de agenda van het SWV. Hoe kunnen we dit beter organiseren.

35	Het knooppunt maakt in elke school onderdeel uit van de ondersteuningsstructuur
36	Er is aandacht voor kwaliteit en borging van het knooppunt
37	Het knooppunt staat garant voor integrale benadering en gestroomlijnde ontsluiting
38	Communicatie binnen het knooppunt verloopt privacyproof
39	Ouders hebben bij inschrijving in school toestemming verleend m.b.t. knooppunt
40	Deelnemers vanuit onderwijs in knooppunt hebben mandaat
41	Interne overlegstructuren van de school zijn geïntegreerd en helpend aan knooppunt
42	Er zijn werkafspraken met de kernpartners gemaakt
43	Dit thema heeft een plek in de eigen oudertevredenheidsonderzoeken